

R E C E N Z J E

Małgorzata Miksza, *Zrozumieć Montessori. Czyli Maria Montessori o wychowaniu dziecka*, Impuls, Kraków 2017, 130 s.

Wyobraźmy sobie, iż istnieje planeta bez szkół lub nauczycieli, gdzie nauczanie nie jest znane, a jednak jej mieszkańcy poprzez codzienne życie i poruszanie się dowiadują się o wszystkim, a w ich umysłach odbywa się cały proces nauczania. Myślicie pewnie, że przesadzam? Oczywiście, to wydaje się dziwaczne, a jednak jest rzeczywistością. To sposób, w jaki uczy się dziecko. Taką właśnie ścieżką dziecko podąża. Uczy się wszystkiego bez świadomości, że jest to nauka. Stopniowo przechodzi od nieświadomości ku świadomości, krocząc ku coraz większej radości i miłości.

Maria Montessori

Książka *Zrozumieć Montessori. Czyli Maria Montessori o wychowaniu dziecka* Małgorzaty Mikszy przyciąga czytelnika nie tylko ciekawą tematyką, ale przede wszystkim sposobem jej przedstawienia. Każda osoba sięgająca po tę pozycję spotyka się z interesującym opisem metod i działań stosowanych w pedagogice Montessori, ale przede wszystkim ma okazję wysnucia zaskakujących często wniosków. Jednym z nich jest to, że gdy w naszej pracy obcujemy z dziećmi, najważniejsze nie są metody, ale podejście emocjonalne.

Założeniem książki jest przybliżenie czytelnikowi głównej myśli Marii Montessori. Zaprezentowane zostały tutaj kluczowe pojęcia tworzące podstawy jej teorii. Analiza metateoretyczna pozwala na dokładne ukazanie pedagogiki Montessori. Czytelnik dowiaduje się nie tylko, jak powinien przebiegać rozwój dziecka, ale i jakie warunki powinno zapewnić się małemu człowiekowi, by rozwój ten odbywał się prawidłowo.

Przesłanie pedagogiczne Marii Montessori akcentuje potrzebę pomocy wychowankom, a nie tylko stosowanie surowych metod. Uwagę warto zwrócić także na istotność włączania dziecka do życia w kulturze, przedstawiania mu świata i cywilizacji ludzkiej — otwartej na innych, pełnej spokoju, radości i miłości. Wszystkie te składniki myśli pedagogicznej włoskiej lekarki dokładnie opisuje w swojej książce M. Miksza. Mówi ona również o potrzebie rzetelnego przygotowania dorosłych — nie tylko nauczycieli, ale także rodziców. Tylko świadomy i znający potrzeby dziecka opiekun może zapewnić mu odpowiednie warunki do rozwijania siebie i swoich umiejętności, kształtowania charakteru i zdobywania wiedzy. To właśnie poznanie prawideł rozwoju dziecka — zarówno fi-

zycznego, jak i psychicznego — a także jego wspieranie może zapewnić wychowankowi odpowiedni start w życie.

Autorka książki podkreśla ponadto rolę kształtowania charakteru dziecka, które tak ważne było dla Montessori. Dziecko musi respektować zasady porządku, samodyscypliny i wolności, bez których niemożliwy jest proces „normalizacji”. Powinno ono być świadome dobra i piękna świata, w którym żyje na co dzień, doświadczając miłości, szczególnie ze strony osób starszych.

W książce, jak i w pedagogice Montessori, kładzie się nacisk na dobro i szacunek, którymi należy darzyć dziecko. To właśnie dzięki tym uczuciom kształtujemy osobę, która kiedyś stanie się otwartym na innych, pogodnym i obdarzającym miłością ludzi obywatelem świata.

Podczas lektury dowiemy się również, dlaczego Montessori zwraca uwagę na „przygotowane otoczenie” — odpowiednio dostosowane do potrzeb małego człowieka.

Książka *Zrozumieć Montessori* jest obowiązkową lekturą dla osób poszukujących informacji na temat kształtowania osobistej wiedzy uczniów, a także dla wszystkich zainteresowanych pedagogiką Marii Montessori. Autorka w nieskomplikowany sposób, lecz dokładnie przedstawia najważniejsze zagadnienia związane z dzieckiem. To lektura, która nie tylko wprowadza Czytelnika w świat Montessori, ale i pomaga w przeniesieniu chociażby jego małej części do codziennego życia pedagoga oraz rodzica.

Sabina Antosz
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN
w Krakowie